

Po Jugoslaviji

Pravilnik k uredbi o hmelju je izdal kmetijski minister v sporazumu s trgovskim ministrom. Pravilnik je izdan k uredbi o hmelju od 27. marca 1940 in ureja ustanovitev in delo banovinskih hmeljskih komisij. S pravilnikom je spremenjena dosedanja označba savinjskega hmelja »Južnoštajerski — Savinjska dolina«. Odslej se bo namreč v Sloveniji ves hmelj, pridelan v štajerskem pridelovalnem okolišu, imenoval: »Slovenski hmelj štajerski«, hmelj, pridelan v ostalih predelih Slovenije (bivše Kranjske), se bo pa označeval samo s: »Slovenski hmelj«. Hmelj, pridelan v podonavskem rajonu, se bo označeval z »Ba-

ški hmelje, za Hrvaško bo pa označbo hmelja predpisal ban banovine Hrvatske, hmelj, pridelan v ostalih delih države, se bo pa označeval na kratko s: »hmelj«. Ostala določila pravilnika se nanašajo na poslovanje banovinskih hmeljskih komisij, katere sklicuje banska uprava. Hmeljska komisija določa površino hmeljskih nasadov in število stebel. Vsak hmeljar mora imeti na dovozni strani nasada napisno desko z vidnim napisom imena lastnika, površino in število stebel. S tem pravilnikom je stopila v veljavo tudi uredba o hmelju z dne 27. marca 1940.

Novice iz domačih krajev

50 letnica narodnega trgovca. Dne 10. septembra je podal očaku Abrahamu roko gosp. Miloš Oset, mariborski veletrgovec. Jubilant je rodov iz št. Jurija pri Celju, kjer živi še njegova 85 letna dobra mati. Pred vojno je začel trgovino na Muti v Dravski dolini, odkoder se je preselil v Maribor. V našem obmejnem mestu je razširil svoje podjetje v cvetočo in obče znano veletrgovino. G. Miloš je bil vedno neustrašen narodnjak. V Mariboru je že nekaj let predsednik mestnega Trgovskega združenja in na delu v raznih narodno budnih organizacijah ter spoštovan in priljubljen v mestu in daleč naokrog po Slov. Štajerskem. Vrlemu narodnjaku, kateremu je Bog obilno blagoslovil njegovo delo radi izredne ljubezni in skrbi za svojo mamico, naše iskrene čestitke z željo, da bi še doživel zdrav in vesel več življenjskih jubilejev!

Vlak povozil 82 letnega starčka. V bližini Dravograda je vlak smrtno povozil 82 letnega Janeza Jakoba. Stroj ga je vlekel s seboj kakih 20 metrov in ga je odvrigel z razbito lobanjo.

Pri obiranju jabolk se ubil. V Zg. Porčiču v lenarškem okraju je obiral jabolka 22 letni posestniški sin Peter Černič. Pri delu je padel z drevesa in obležal nezavesten s prebito lobanjo. Prepeljali so ga koj po nesreči v mariborsko bolnico, kjer mu niso mogli več pomagati.

Nova metla na kolesu povzročila smutno nesrečo. Osemnajstletna Veronika Hus iz Vitanskega vrha se je vračala domov na kolesu iz trgovine Los pri št. Lenartu pri Veliki Nedelji. Peljala je novo metlo, katero je držala

požez na kolesu. Naproti ji je pripeljal tovarni avto, ki je imel natovorjene hlode za železniško postajo Moškanjeci. Avto je zadel ob metlo. Ta sunek je pognal Veroniko in kolo pod avtomobil. Husova se je še sicer dvignila enkrat po nesreči, nakar se je pa zgrudila mrtva. Podlegla je prehudi poškodbi na glavi in na hrbtu. Smrtno ponesrečena je bila edinka iz ugledne ter premožne rodbine, ki je po tako nenadni smrti edinega otroka hudo udarjena.

Zid pokopal pod seboj delavca. Na Mestnem vrhu pri Ptujju se je zrušil zid in pokopal pod seboj delavca Jožefa Kaisersbergerja. Poškodovanega so spravili v zelo resnem stanju v ptujsko bolnišnico.

Posestnik pod kolesi mlatilnice. Pretekli teden so v Ritkarovcih selili mlatilni stroj. Iz neznanega razloga so se pri tem splašili konji. Ker jih je v diru hotel posestnik Jerebič Vinko zaustaviti, je po nesrečnem naključju prišel pod kolesa mlatilnice in pri tem dobil hude poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico v Mursko Soboto.

Rudar podlegel poškodbi. V velenjskem rudniku je podsulo 38 letnega kopača Jerneja Stropnika iz Prelog pri Velenju. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnico v Slovenj Gradec, kjer je podlegel prehudim poškodbam.

Pri padcu si zlomil nogo. V Skornem v Šmartnem ob Paki si je zlomil pri padcu nogo nad kolonom 36 letni posestnikov sin Josip Letonja, ki se zdravi v celjski bolnišnici.

Kolesarja zadela smrtna nesreča. Na kolesih sta se peljala zvečer po cesti iz št. Pavla proti št. Rupertu v Savinjski dolini 31 letni posestnikov sin Franc Gajšek in gdč. Jožefa

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Opisno no. 006 B. št. 7157 od 23. 1. 1938

Brunšekova iz št. Pavla pri Preboldu. Naproti je privozil neki osebni avtomobil iz Ljubljane. Gajšek je zadel v temi v avtomobil, kojega blatnik ga je odbil in je dobil pri padcu hude notranje poškodbe. Avtomobilist je naložil Gajšeka in ga je hotel prepeljati v celjsko bolnico, a je umrl že med prevozom. Avtomobil je zadel tudi v Brunšekovo, ki je pa dobila le malenkostne poškodbe.

Družinski oče smrtno ponesrečil v rudniku. V premogovniku v Pečovniku pri Celju je zadela smrtna nesreča 29 letnega rudarja Rudolfa Stajnika iz Kamenščaka pri Ljutomeru, stanujočega v Zagradu pri Celju. Imenovani je bil zaposlen s polaganjem opaž po tleh v odkopu. Nenadoma se je zrušil strop. Stajnikov tovariš si je še z odskokom rešil življenje, na Stajnika pa se je zrušila 3 m debela in 13 m dolga plast. Delavci so izkopali podsutega po dolgotrajnem trudu mrtvega izpod ruševin. Pokojni je zapustil ženo in dveletnega otroka.

Pri padcu s kolesa si zlomil nogo. Na Polulah pri Celju si je zlomil pri padcu s kolesa desno nogo v stegnu Leopold Funkel, 35 letni trgovski sluga iz Lave.

Huda nesreča na železniškem prelazu. V Šmartnem ob Paki se je zgodila zadnja nedeljo ob desetih dopoldne huda nesreča na železniškem prelazu, koje žrtev je postal 33 let-

Spanija izredno hitra plačnica vojnih dolgov. Ni treba posebej poudarjati, da je zadnja španska državljanska vojna Spanijo precej stala. Tam sta se borila dva tabora, komunistični in fašistični, ki sta oba uživala od svojih zaščitnikov iz tujine precejšnjo podporo. Zato je boj tudi trajal več ko tri leta. Spanija se je v teh letih vojne precej zadolžila tudi v Nemčiji. In to pomoč bo morala Spanija tudi plačati, kajti znano je, da se danes zastoj nič ne dobi. Spanija pa je bila kljub temu, da se je po vojni znašla v precej težavnem položaju, pri izpolnitvi teh svojih obveznosti kar nenavadno vestna. Nemci sami poročajo, da je Nemčiji plačala že večino svojih vojnih dolgov. Pravijo,

Junak divjine

Ameriški roman

*

9

»Vaše ponudbe, žal, ne morem sprejeti. Umazanih kupčij ne sklepam. To je vse, kar vam morem povedati.«

»Hm!« je zamomjal Roger. Ne da bi še kaj rekel, je vstal in šel ven. Kmalu se je vrnil, sedel in vprašal:

»Je to vaša zadnja beseda?«

»Jaz imam vedno samo eno besedo in ta je prva in zadnja... Zdaj pa bi rad pogledal za konjem, če dovolite...«

Gostitelj ga je zadržal.

»Ne skrbite zanj! Je že dobil oves in je prav tako privezan ko prej.«

Erik se je zahvalil in pripomnil:

»Vem, da ga niso odvezali. Tu ga nihče ne bo ukradel.«

Nato se je obrnil k možem in s poudarkom nadaljeval:

»To bi bil prvi primer, da bi gostu ukradli konja.« Možje so prikimali.

Erik je vedel, da je vsaj v tem oziru lahko miren.

»Izvrstnega konja imate, gospod Folkman!« je dejal Roger.

»Res je izvrsten. In to je vzrok, da so mi ga že ponovno hoteli ukrasti,« je odvrnil Erik in je hladno pogledal moža, ki so že težko dušili jezo.

»Res?« se je na videz začudil Roger. »Gromska strela! Torej se konjski tatovi potikajo po okolici?« Bežno je pogledal svoje tovariše in jim pomežiknil.

»Konjski tatovi!« je pritrdil Erik, ki je še vedno gnil kost.

Za čas je zavladala tišina. Erik je požrl kos mesa, ki ga je ravno imel v ustih. Kost je odložil, se vzravnaval in pogledal po družbi.

»Roger, dobrega kuharja imate! Vse priznanje mu!« Utihi je in čakal, da se bo kdo oglasil. Ker so vsi molčali, je nadaljeval:

»Seveda se potikajo tu konjski tatovi, a so nerodni in se ne razumejo na posel. Sicer pa mojega Bliska ni mogoče kar tako ukrasti, ker temeljito obrca vsakega tujca, ki se mu približa.«

»Oho!« se je oglasil Asplet. Pri tem je spet pomežiknil možem. »Potem je pač izšolan konj. Sicer pa ima tudi druge vrline. Vi ste po skalah jezdili, a se niti ne pozna na njem utrujenost.«

»Res!« je kratko pritrdil Erik.

»Jaz stavim, kolikor hočete, da ukrotim vašega konja, ne da bi me brcnil,« se je oglasil Nard.

ni posestnik Ivan Pokleka z Velikega vrha pri št. Andražu. Omenjeni je peljal s konjsko vprego pivo, kozarce in steklenice na Goro Oljko, kjer se je vršil delavski tabor. Ko je bil z vozom na križišču, je pripeljal savinjski vlak. Lokomotiva je zadela ob zadnji del voza in ga popolnoma raznesla. Konjem se ni zgodilo nič. Pokleka je vrglo osem metrov proč od proge in si je prebil lobanjo. Nezavestnega so prepeljali v zelo resnem stanju v bolnišnico.

Otrok utonil v vodnjaku. Na Raki pri Krškem ob Savi je kuhala posestnikova žena Jožefa Zupančič kosilo. Izpred njenih oči se je izmuznil triletni sinček. Ko je bilo kosilo kuhano, je mati klicala otroka, katerega pa ni bilo od nikoder. Slednjič ga je našla utopljenega v vodnjaku na sosedovem svetu tik prometne občinske ceste. Otrok je bil edinec. Smrtna nesreča se je zgodila v odsotnosti moža in očeta, ki je bil v Savinjski dolini pri obiranju hmelja.

Mlad posestnik žrtev neprevidne vožnje. 32 letni posestnik Franc Mehle iz Ponove vasi na Kranjskem se je odpeljal s kolesom brez luči ob tretji uri zjutraj po opravkih v Velike Bloke. Na ostru cestni vijugi malovaškega klanca se je zaletel v neznanega kolesarja, ki tudi ni imel luči. Mehle je padel zaradi zaleta s kolesa in se je tako pobil, da se je onesvestil. Ko se je zopet zavedel, je stal poleg njegove neznanec in ga še vprašal, kod gre cesta v Ponovo vas, nakar je izginil s kolesom v jutranji megli. Pobiti Mehle se je vrnil po nesreči domov. Doma je še celo kosil in spravil otavo. Kak teden po ponesrečenju se je zatekel radi neznosnih bolečin v ljubljansko bolnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati. Zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

Vlak je smrtno povozil žagarja — družinskega očeta. Med Savo in Mošenikom pri Litiji je našel železniški obhodnik na tračnicah mrtvega 45 letnega Avguština Gašparja, ki je bil že dolgo vrsto let žagar na Rotarjevi žagi v Mošeniku. Avguštin se je vračal pozno zvečer iz Save proti domu. Izbral si je bližnjico, ki vodi preko proge. V trenutku, ko je stopil na tračnice, je pridrvel vlak. Lokomotiva je žagarju razbila lobanjo, preden se je utegnil umakniti. Zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok.

Dvojna nesreča. Bazinov fant je peljal svojo 55 letno mater Marijo, gostilničarko v Hotedršici, iz Ljubljane. Na cesti pri Gor. Logatcu se ni mogel izogniti z drvami naloženemu vozu, ob katerega je zadel. Sin je odnesel lažje poškodbe, mati je prišla pod konje in so jo spravili v bolnišnico s pretresenimi možgani. Ponesrečena je imela s seboj aktovko s 60.000 din, katero je nekdo v temi pobral ko jo nesreči in izginil.

Mlada žena povožena od vlaka. Na Rakeku je vlak iz Italije povozil gospo Štefko Planinšek, ženo carinskega sluga z Rakeka in trafikantino. 28 let stara žena je čez nekaj minut umrla. Zapušča poleg moža nedoraslo hčerkico.

Celje dobilo II. državno realno gimnazijo. S kraljevim ukazom je bila v Celju ustanovljena za novo šolsko leto 1940/41 popolna II. državna realna gimnazija. Pouk bo v istem posloplju, kjer je že ena realna gimnazija in klasična v treh vzporednih razredih. Radi prevelikega števila učencev bo pred 20 leti za 300 učencev zgrajeno šolsko poslopje mnogo pretesno.

Breztrošarinski sladkor za prehrano čebel. Finančni minister je predpisal odlok za nabavo sladkorja brez naplačila državne trošarine za prehrano čebel. Vsako čebelarstvo, družstvo, zveza ali zadruga bo lahko nabavila največ 5 kg sladkorja za vsak roj čebel. Sladkor se bo dobil preko prodajne centrale za sladkor v Beogradu in se bo v tovarni oneužitel (denaturiral) s tem, da se bo pomešal v razmerju 0,5 % s srednjemočno drobno papriko. Dovoljenje za nabavo sladkorja za prehrano čebel bodo dajale pristojne finančne direkcije.

Delavsko romanje na Gorco pri Sv. Petru pri Mariboru je bilo na praznik Malega Šmarna prav slovesno. Delavstvo je bilo zbrano iz vse mariborske okolice. Od Sv. Petra na Gorco se je razvila procesija, pri kateri so romarji prepevali nabožne pesmi. V Marijinem svetišču na Gorci je delavcem pridigoval prof. Zličar, nakar je sledila slovesna sv. maša. Po sv. maši se je pred župno cerkvijo v Sv. Petru vršilo versko zborovanje, na katerem so govorili mariborski podžupan Žebot, Riko Rueh in predsednik okrožnega odbora ZZD Mastinšek.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič.

Naše cenj. čitatelje opozarjamo na današnji oglas tovarne čevljev »Peko«!

Požari

V Slivnici pri Mariboru je upepelil nočni požar 15.000 din vredno domačijo posestnice Marije Hrovat. Sedem stanovalcev si je v zadnjem trenutku rešilo iz goreče hiše gošo življenje.

Prejšnjo sredo, dne 28. avgusta popoldne se je v Martjancih nenadoma pojavil požar v oslici slame posestnika Ullena. Ker so domači gasilci in za njimi tudi gasilci sosednjih občin prihleteli takoj na kraj nesreče, se jim je posrečilo nevarnost odstraniti, sicer bi plameni lahko zajeli tudi v bližini se nahajajoča poslopja ter bi škoda bila ogromna. Kako je požar nastal, še ni dognano. Menijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka.

V Kropi na Kranjskem se je krog ene ure v noči pojavil požar v skladišču za oglje, drva in

seno. Zgorelo je 8000 kg sena, nad 5000 kg kovaškega oglja in 400 kubikov bukovih drv. Gasilci so preprečili razmah nesreče.

Na Jančem v občini Trebeljevo v vasi Gaberje na Kranjskem životari občinski sluga Valentin Marolt v majhni hišici z ženo in sedmimi otroci, od katerih je najstarejšemu 13 let. Medtem ko je pomagal oče kositi pri sosedu in je mati pripravljala kosilo, se je splazil štiriletni Ivanček na podstrežje, kjer je bilo spravljeno seno. Otrok je zaletel ogenj s kakim ogorkom. Zgorela je hiša z otrokom in z vsem, kar je bilo v njej.

Nezaželjen obisk skozi streho. Posestnik Martin Rajh iz Sp. Porčiča v šentlenarskem okraju je bil okraden na bolj nenavaden način. Neznanec je naslonil lestvo k strehi njegove hiše. Iz strehe je potegnil nekaj opeke in je zlezel najprej na podstrežje in od tam pa v stanovanjske prostore. Odnesel je nekaj gotovine, lovsko puško in še več drugih predmetov v skupni vrednosti 2500 din.

Lepa rejena svinja je bila v Slov. Konjicah ukradena v noči iz hleva uradniku okrajnega glavarstva g. Pirnovarju.

Uboj. V Zrečah pri Slov. Konjicah je napadel v gostilni neznanec 30 letnega hlapca Ivana Benedičiča iz Gornjih Zreč in ga je zabolal z nožem v trebuh, prsi in levo roko. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je kmalu izdihnil.

Od kmetov prijet vlomilec. V Gotovljah pri Žalcu so prijeli kmetje in izročili orožnikom 23 letnega Albina Jevšjaka, pristojnega v Rudnik pri Ljubljani. Bil je že trikrat kaznovan radi vlomnih tatvin. Leta 1936, je vlomil pri Češnovarju v Ljubljani in odnesel 60.000 din. V Gotovljah pri Vaševih ga je zasačila gospodinja v hiši in poklicala na pomoč kmete in obralce hmelja, ki so mu onemogočili pobeg. Prijeti je priznal orožnikom celo vrsto vlomov.

Prvužitkar ustreljen iz zasede. V Črešnjici pri Sv. Petru na Dolenjskem je živel dobro znani 60 letni preužitkar Anton Teropšič. Ko je prišel pred dnevi ob šesti uri zjutraj na njivo, da bi nabral fižola, je padel iz zasede strel in naboj je zadel starca smrtno v hrbet. Truplo so našli pet ur po umoru.

Smrtna žrtev popivanja. Zadnjo soboto so popivali delavci, ki so zaposleni pri modernizaciji ceste Ježica-Domžale pri Ljubljani. Na potu iz gostilne v Črnučah v Tavčarjev dvor sta se sporekla 41 letni Franc Pavlič z Jesenic in 37 letni Ivan Klun iz Kočevja. Pavlič je baje dvakrat zabol Kluna, a sta se pobotala in šla v krčmo, kjer je pa Klun potegnil nož, sunil je Pavliča z njim v vrat ter mu prerazil žilo odvodnico, da je na mestu izkrvavel.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

»Gospod Nard,« se je nasmehnil Erik, »ne vem, kaj jezdec ste, a zagotavljam vas, da vas Blisk vrže s sebe, četudi bi bili prišiti k sedlu.«

Možje so se zakrohotali.

»Poskusiti je treba!« je pripomnil eden izmed njih.

Erik se je smehljaj. Stvar se je začela razvijati po njegovi želji. Slabo se je počutil med temi ljudmi. Ven je hotel priti in dobiti možnost za prosto gibanje. O tem je bil prepričan, da Roger in njegovi ne nameravajo z njim nič dobrega in je bil vesel, da bo prišel k svojemu konju.

»Dobro, poskusimo!« je prijazno odvrnil. »Sicer se mi mudi in bi že moral na pot, toda pripravljen sem na to, da se ta zadeva prej uredi.«

Vstal je in šel proti oknu, ki je služilo za vrata. Nard mu je zastavil pot.

»Pod enim pogojem bom poskusil,« je dejal. »Če ostanem v sedlu, bo konj moj.«

Nard je stal med oknom in Erikom. Drugi možje pa so stali za Erikovim hrbtom.

Erik se je na pol obrnil, da bi v primeru potrebe imel steno za kritje. Nardov pogoj bi lahko mirno sprejel, ker doslej razen njega ni bilo človeka, ki bi ga bil Blisk trpel na svojem hrbtu. On ga je tako izšolal. Lahko bi torej tvegati, a ni hotel. Mladenič je vedno tako premišljeno ravnal, da ga nič ni moglo spraviti iz tira. Zdaj

je že jasno videl načrt te družbe: iznebiti so se ga hoteli.

»No, kaj bo?« je zavpil Nard.

Erik je molčal.

»Kaj bo?« je še enkrat zavpil Nard in segel po samokresu. »Najprej se širokoustite, zdaj pa stojite tu ko kako otroče. Naprej! Dovolite, da preizkusim konja in si ga prislužim, ali pa ga s silo vzamem!«

Njegov glas je bil surov in je pričal o jezi.

»Ne dotakni se konja!« je z enakim glasom odgovoril Erik.

»Kaj? Ne smem se ga dotakniti? Ali nisi pristal na stavo?«

»Toda ne s pogojem, ki mi ga hočeš vsiliti. Stava je brezpogojna.«

»Ha, ha, ha!« se je zarežal Nard. »Gospod se boji! Tako je torej njegovo junaštvo!«

Medtem se je igračkal z ročajem samokresa in se vse bolj bližal Eriku.

Mladenič se je naslonil na steno, preden so mu mogli ostali presekati pot, in je ostal pri oknu. Sklenil je, da konča to igro. Odločno je dejal:

»Možje, jaz sem Erik Folkman in sem že v začetku spoznal vašo nakano. Škoda časa, ki bi ga zabili s tem, da bi se še dalje šalili z menoj. Vse vem. Jezni ste, ker sem bil zasledil mejnike prejšnjega gospodarja in bi se me radi iznebili. Ali ni tako?«

da je bilo pri raznih bankah vplačanih doslej že okoli 90 % starih terjatev, in sicer 100 do 110 milijonov pezet. Celotni španski dolg Nemčiji izza časa španske državljanske vojne bi potemtakem znašal največ 122 milijonov pezet.

Belgijci odhajajo na delo v Nemčijo. Zaradi vojne vihere, ki se je bila razbesnela čez Belgijo, je brezposelnost v tamkajšnjih krajih zelo narasla. Nemško poročilo pravi, da je bilo še pred nedavnim v Belgiji po približni oceni okoli 480 tisoč brezposelnih delavcev. Seveda brezposelnost tudi tu, kakor povsod drugod, ni povsod enaka. Ponekod je stiska večja, drugod spet manjša ali pa se brezposelnost niti posebno ne čuti. V Anversu in oko-